

“Aspirem a una càtedra UNESCO d’*e-learning*”

Francisco Rubio

Vicerector de Relacions Internacionals de la UOC

Per què es vol internacionalitzar, la Universitat Oberta de Catalunya?
—El procés d’internacionalització és inherent a la UOC, perquè és una universitat en xarxa i a la xarxa, però a més és una característica de les institucions d’ensenyament superior que aposten per ser líders en el segle XXI. En la conferència mundial d’ensenyament superior de París, que la UNESCO va organitzar el 1998, ja es va dir que les característiques d’aquestes organitzacions són la qualitat, la pertinença i la internacionalització. També volem presència internacional perquè és clau per internacionalitzar el nostre currículum, la formació que donem als nostres estudiants. Volem internacionalitzar els currículums, una xarxa de professors a tot el món i una d’alumnes.

—I on volen arribar?

—Crec que és més important com volem internacionalitzar-nos que no on.

—Com ho volen fer?

—Internacionalitzar-se no vol dir que la UOC vaja sola a diferents parts del món, sinó que cal aliar-se amb institucions que compartesquen amb ella una visió i uns valors semblants, i des d’unes relacions entre iguals —sense impositcions—, que donen beneficis a tothom i que permeten assolir els objectius de les diferents institucions. Tot això en un marc humanament i econòmicament sustentable perquè pugui ser durador.

—Han de ser acords amb institucions no presencials?

—No. De fet, no ens referim només a universitats, sinó també a organitzacions d’altres tipus, com ara organismes internacionals, com l’Organització d’Estats Americans (OEA), o fins i tot empreses.

El com també vol dir que nosaltres volem estar en el nou escenari de formació contemplant una tercculturalitat i un bilingüisme, de manera que no hi ha una colonització per part d’unes cultures o una imposició d’uns esquemes de formació en els països on s’actua. I això ho podem fer bé perquè la UOC naix en una nació on es té molt present el valor de la identitat. El que fem és aportar aquesta sensibilitat a les relacions internacionals per assolir un equilibri entre el poder de la identitat i el sentit global.

—El que voleu és diferenciar-vos de les universitats que van a conquerir un mercat i a imposar una cultura?

—Sí, això és el que fan, per exemple, les empreses d’*e-learning* dels Estats Units, d’Austràlia o del Regne Unit, que volen colonitzar el gran mercat de formació que hi ha al món, porten paquets tancats de formació que es donen de la mateixa manera al país “x” que al país “y”. Nosaltres, en canvi, pensem que cal adaptar-se a les epistemologies, a la cultura i a les tradicions de cada país.

—Anem a la pregunta que diu que és menys important: on?

—La UOC no ha d'oblidar que és una universitat europea i, per tant, la presència a Europa és primordial. En l'àmbit europeu actuem en dues direccions. A àmbit de les institucions públiques, on la UOC ha de ser un referent pel que fa a la formació telemàtica (*e-learning*), i a àmbit acadèmic, amb altres universitats que comparteixen una missió i uns valors semblants als nostres. Jo destacaria, per exemple, l'aposta que ha fet la UOC per arribar a una aliança estratègica amb La F@c, una xarxa de deu universitats franceses integrada per la Rochelle, Clermont II, Paris XI, Paris XII, Montpellier I, Mulhouse, Haute-Alsace, Grenoble II, Savoie, i Le Havre. Aquesta xarxa és d'universitats presencials que, a través d'una iniciativa del Govern francès, volen transformar-se en institucions duals.

—I us demanen la vostra col·laboració?

—Els s'acosten a nosaltres i ens demanen que els fem una transferència de tecnologia perquè ells puguin desenvolupar aquell model dual. Llavors veiem que podem anar més enllà d'una transferència de tecnologia i fer coses junts, com ara continguts i cursos de postgrau en català, en espanyol i en francès. En línies concretes, com ara turisme —sobre el qual estan molt interessats— i, a més, això obre a la UOC la possibilitat d'entrar en tot el món de la francofonia a través d'ells.

—Ja funciona?

—La UOC participarà en la fundació de La F@C el pròxim mes de setembre a París.

—Quins altres projectes tenen a Europa?

—Participem en un altre projecte amb la Universitat de Tilburg, als Països Baixos, i un tercer amb la Fernuniversität d'Hagen, que és la gran universitat a distància alemanya; i amb les dues hem de dur a terme un projecte per al sud-est asiàtic. També mantenim relació amb la Universitat de Tampere, a Finlàndia. Finlàndia és el país número 1 del món en indicadors de la societat de la informació,

“Un aspecte important en les relacions internacionals de la UOC és transmetre les demandes d'informació sobre la filologia i la cultura catalanes pel món.

Parle sobretot d'Europa i els Estats Units, però també de Llatinoamèrica, a través dels casals catalans”

molt per davant dels Estats Units o el Japó. Aquest centre té una iniciativa de referència a la UE, que és *e-tampere*, en què es promou una transformació integral de la pròpia ciutat cap a la societat del coneixement. La relació amb Tampere va més enllà d'un contacte entre universitat i universitat i afecta també les relacions entre ciutats.

—Han implicat l'Ajuntament de Barcelona?

—No. Ens hem implicat nosaltres dins d'uns projectes que ja hi havia. No hem creat nosaltres aquesta sinergia, però ens hem afegit, sobretot, a projectes d'*e-learning*. A més, Tampere té una càtedra UNESCO en formació per Internet i la UOC també aspira a tenir-ne una aquest mateix any.

—I fora d'Europa?

—L'altra referència de la UOC és Llatinoamèrica. Crec que Llatinoamèrica sempre és un objectiu per les universitats catalanes i de tot l'estat.

Nosaltres ens plantegem ser-hi perquè creiem que tenim cultures complementàries. No és la mateixa cultura, evidentment, la de Costa Rica que la de Bolívia o la de Xile, però tenim uns idiomes pròxims i una predisposició.

El que fem ara és desenvolupar el que havia engegat l'equip de govern de la UOC sobre la RUVI (Xarxa d'Universitats Virtuals Iberoamericana), que en principi era integrat per la UOC, la Universidad de Quilmes, d'Argentina, i Seipa, de Colòmbia. Ara, els nostres contactes s'han ampliat a la Universidad de Guadalajara, de Mèxic; les argentines de Morón i la Católica de Salta, i amb el Grup de Montevideo, una xarxa d'universitats brasileres, uruguaianes, paraguaianes, argentines i xilenes, que és també una xarxa UNESCO. Aquí treballem en el projecte de la Universitat del Gran Chaco, que implicaria part de l'Argentina, Bolívia, el Paraguai i tota aquesta zona.

—Expliqui'm un exemple concret.

—M'he referit a Llatinoamèrica, però la UOC està a punt de signar una aliança amb la Universitat de la Colúmbia Britànica, que és a Vancouver (Canadà) per plantejar-se fer, conjuntament i amb un abast global, un mestratge en gestió del coneixement i per incorporar en el seu equip de direcció científica, sobretot en qüestions d'*e-learning*, a persones com Tony Bates, que ja ha visitat la UOC més vegades.

—Què busqueu amb els acords amb aquestes universitats?

—Estem detectant que les aliances de la UOC són, sobretot, amb universitats presencials. És clar que, d'universitats no presencials, n'hi ha poques, però la majoria dels acords són amb universitats presencials, perquè senten la necessitat de transformar-se en duals.

—Què volen de la UOC?

—Volen incorporar aspectes de virtualitat, bé com a complement de la presencialitat, bé com a cursos que només donaran de manera virtual. Això també està passant a Catalunya i a l'estat espanyol. Llavors recorren a l'experiència de la UOC en model organitzatiu, pedagògic, en plataforma tecnològica i en producció de continguts. El que fa la UOC és ajudarlos a fer el salt: explicar quin és el paper del professor en una formació virtual, com s'han d'elaborar els documents en un sistema que està centrat en l'estudiant i en un model asíncron.

Els valoren que la UOC és una universitat de la societat del coneixement. Vull dir que és una universitat virtual i sap com utilitzar les tecnologies per propiciar un canvi de paradigma en la forma en què els estudiants aprenen.

—Ja us coneixen?

—Cada vegada més trobem que anem a un lloc i, quan anem a explicar què és la UOC, ells ja ho saben. Al final de febrer, el rector va ser a la Universitat de Guadalajara (Mèxic) i el van convidar a un esmorzar amb quaranta professors de l'Àrea d'Economia i Empresa d'aquell centre que

Biografia

Francisco Rubio Royo va néixer a Castelló de la Plana el 1941. Des del mes de setembre del 2001 és vicerector de Relacions Internacionals de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), un càrrec des del qual intenta engegar una bateria de projectes de tota mena perquè la UOC assolixi fama internacional i professors de tot arreu participin en els seus cursos. Rubio és, a més, un gran coneixedor de l'ensenyament superior. Va ser rector de la Universidad de las Palmas de Gran Canaria durant setze anys, és catedràtic de Física en aquesta universitat i ha estat investigador convidat per la Universitat de la Colúmbia Britànica de Vancouver (Canadà) en el grup d'educació a distància i tecnologia. També coordina la càtedra Unitwin-UNESCO de Turisme i Desenvolupament Sostenible i director general de la Red Isa-UNESCO, una xarxa d'universitats situades en illes de llengua i cultura lusoespanyola.

s'havien matriculat pel seu compte a postgraus de la UOC. Fins i tot li van donar un diploma "dels alumnes de la UOC en el campus de Guadalajara".

Un punt següent seria fer postgraus conjunts amb altres universitats de diferents països per titulacions.

—Els, a canvi, què us ofereixen?

—La possibilitat d'internacionalitzar el nostre currículum, de manera que hi haja professors sèniors i qualificats de tot arreu en el nostre programa de doctorat de Societat de la Informació i el Coneixement, o que les assignatures dels nostres títols homologats a Catalunya estiguen escrites per autors d'altres països del món. I ens ofereixen la possibilitat d'anar a una mobilitat virtual d'estudiants. Per exemple, que estudiants, per exemple, de la Pontificia Universidad Católica de São Paulo, facen una o dues assignatures d'una carrera nostra, dins d'una aula virtual, i amb alumnes de Catalunya.

—I pel que fa a la recerca?

—Ens permeten que els equips d'investigació virtuals de la UOC s'internacionalitzen i un mateix problema es veja des d'una mentalitat intercultural i multilingüística, que és una característica d'aquest moment, en què canvia el grau d'equilibri entre les identitats locals i la globalitat.

—Ha esmentat un projecte per al sud-est asiàtic amb la Universitat de Tilburg. Me'l pot explicar?

—Ara hem presentat una proposta al CEAMEO (Conferència de ministres d'educació del sud-est asiàtic), que està format per vuit o nou països de l'àrea, per fer un estudi de les característiques culturals d'aquells països i veure com s'hi ha de desenvolupar un pla de formació no presencial o per formació dual, amb la col·laboració de les universitats tradicionals de la zona.

Aquest és un projecte que hem presentat juntament amb les universitats de Tilburg (Holanda), Montpellier, Fernuniversität (Alemanya) i ICDE (International Council for Open and Distance Education, que té la seua seu a Oslo i una coseu a Barcelona, justament a la UOC).

—És un intent d'entrar també a l'Àsia?

—No. De fet també serem a la Xina, que és un dels grans escenaris de formació emergents. La UOC ha aconseguit un projecte de la Unió Europea i, aliats també amb l'ICDE, desenvoluparem, juntament amb les autoritats del Ministeri d'Educació xinès, els models d'educació a distància que són adequats per a la mentalitat i les característiques xineses.

—Ja heu engegat aquesta recerca?

—Sí, amb finançament íntegre de la UE. La setmana passada, un grup dels nostres investigadors de l'IN3 (Interdisciplinary Internet Institute), ja va anar a la Xina. Però no es tracta només de ser a la Xina, sinó de ser-hi investigant la realitat, la cultura i l'epistemologia xinesa per ajudar-los a afrontar el repte de la formació i l'ús de les noves tecnologies. Això, evidentment, s'ha de fer colze a colze amb ells, perquè, si no, sí que seria una colonització.

—Com ho feu?

—És un equip mixt i, per part xinesa, participen les persones designades pels organismes oficials corresponents.

—Hi ha la possibilitat que tot això descatalanitzi la UOC?

—No. Un aspecte important en les relacions internacionals de la UOC és la possibilitat de transmetre les demandes d'informació sobre la filologia i la cultura catalanes en diverses parts del món. Parle sobretot d'Europa i els Estats Units, però també de Llatinoamèrica, on es fa a través dels casals catalans. Tenim una relació molt estreta amb el de Buenos Aires i coneixem el de Santiago de Xile.

—I el cas dels Estats Units?

—Són universitats prestigioses que volen conèixer cultures preeminents d'Europa.

—I hi ha estudiants interessats per la llengua catalana?

—Sí. I això és molt interessant perquè així la globalització s'impregna d'un sentit intercultural que és molt valorat a les grans universitats nord-americanes.

Alex Milian